

Hadassah Emmerich in
De Garage Mechelen

Over het exotische en het erotische

Gespreide benen, opgevouwen billen, fallische vormen die geplooide openingen binnendringen ... Wie binnenstapt in de tentoonstelling van Hadassah Emmerich in De Garage in Mechelen betreedt een uiterst erotisch universum.

Nina FOLKERSMA

De Nederlandse kunstenaar Hadassah Emmerich (*1974, Heerlen), die sinds enkele jaren in Brussel is gevestigd, is bekend van haar weelderige, zinnenprikkelende schilderijen. Maar niet eerder waren haar werken zo uitgesproken seksueel en tegelijkertijd zo onderkoeld en geabstraheerd. Deze 'dubbelzinnigheid' vertaalt zich ook in haar kleurenpalet, waarin warme huidskleuren samenvloeiën en met koele grijs tinten, en in de schaal van haar werk, die varieert van intieme werken op papier tot een monumentale muurschildering.

Hadassah, kan je vertellen hoe de nieuwe werken, die een nieuwe fase in je artistieke praktijk markeren, tot stand zijn gekomen?

Hadassah Emmerich: "Als schilder ben ik al zeer lang geïnteresseerd in het exotische en het erotische. Aan exotisme kleef een belofte van een soort seksualiteit, van een erotiek die 'primitiever' of mysterieuzer is. Denk aan de kalendermeisjes of het stereotiepe van de onderdanige 'Asian girl'. Dat soort verlangens en projecties, die je heel fout of politiek-incorrect zou kunnen noemen, fascineren mij. Ik heb deze interesse gekoppeld aan een kleurenonderzoek, dat ook gaat over de aantrekkingskracht van bepaalde kleuren en onze reacties daarop. Een belangrijk boek voor mij was 'What Color is the Sacred?' van Michael Taussig. Hij maakt daarin een onderscheid tussen chromophobia en chromophilia en schetst aan de hand van vele voorbeelden uit de ons omringende visuele cultuur hoe de Westerse wereld als het ware een angst kent voor felle, gesatureerde kleuren. Men associeert die felle kleuren met primitievere culturen, terwijl men koelere kleuren verbindt aan beschaving en intellect."

"Binnen mijn palet probeer ik die tegenstelling te doorgronden en te doorbreken, door die zogenaamd tropische kleuren te vergrijzen. Ik ben op zoek naar een universeel palet, dat niet

'Het werken met sjablonen en de druktechniek is heel geschikt om mijn handschrift naar de achtergrond te dringen. Het gaat voor mij veel meer om de keuze voor het motief, de kleur en de compositie. Het gebaar van de schilder, bijvoorbeeld een nerveuze toets of juist een verrijnde, is veel minder aan de orde in mijn werk'

pastel is, niet tropisch, maar ook niet te vergrijsd. Het luistert allemaal zeer nauw. Het is steeds een gevecht tussen naar de voorgrond halen en weer terugdringen. Dus naast de thematiek speelt ook de techniek een grote rol in het nieuwe werk. Dat heeft te maken met de andere manier van schilderen waarmee ik drie jaar geleden ben begonnen. Ik werk nu met sjablonen uit vloervinyl die ik eerst inrol met drukinkt of olieverf en vervolgens afdruk op doek of papier. Of rechtstreeks op de muur zoals bij de grote muurschildering in De Garage."

De titel van de tentoonstelling, 'The Great Ephemeral Skin', is ontleend aan een hoofdstuk uit het boek 'Libidinal Economy' van de Franse filosoof François Lyotard. Waarom heb je voor deze titel gekozen?

Emmerich: "In eerste instantie koos ik die titel intuïtief vanwege de combinatie van de woorden 'huid', 'groot' en 'efemeer'. De huid is het meest concrete van ons lichaam. Het houdt alles als het ware binnen en onze huidskleur definieert ons voor een belangrijk deel. Om dat dan te zien als een efemeer concept vind ik buitengewoon interessant. Het zit vol tegenstellingen: 'the great' impliceert dat het een vorm heeft, iets groots of fantastisch,

maar tegelijk is het vluchtig en ongrijpbaar. In het eerste hoofdstuk beschrijft Lyotard op een heel analytische manier hoe een lichaam wordt ontleend en uitgespreid tot een band van zintuigen, een Möbiusband die almaar ronddraait en geen binnen- of buitenkant kent. Het is puur een soort libidineus verlangen is. Tegenstrijdigheden blijven daarbij bestaan en kunnen nooit worden opgelost. Ik vind dat eigenlijk een prachtige metafoer. En de titel refereert natuurlijk ook aan die stukken vinyl, die als afgelegde huiden in de ruimte hangen. De techniek waarmee ik werk bestaat bij de gratie van die huiden."

Herhaling is een belangrijk element in je werk. Niet alleen door de techniek van de sjablonen waarmee je vormen opnieuw kan gebruiken, maar ook inhoudelijk lijkt het idee van het herhalen en reproduceren van betekenis.

Emmerich: "Ja, dat klopt. Het werken met sjablonen en de druktechniek is heel geschikt om mijn handschrift naar de achtergrond te dringen. Het gaat voor mij veel meer om de keuze voor het motief, de kleur en de compositie. Het gebaar van de schilder, bijvoorbeeld een nerveuze toets of juist een verrijnde, is veel minder aan de orde in mijn werk. Ik vind het belangrijk dat kunstwerken een bepaalde communicatie teweegbrengen. Dat mag wat mij betreft vrij direct zijn; niet ongenueanceerd, maar wel zo dat het onderzoek naar kleur en vorm gelijk opgaat met een thematiek die een bepaalde urgentie in zich draagt. Die urgentie wil ik zien en voelen als ik naar een kunstwerk kijk. De herhaling heeft voor mij ook te maken met het verlangen naar gelijkens, maar het nooit helemaal bereiken daarvan. Het gaat over het idee van 'almost the same, but not quite', een beroemde uitspraak van Homi K. Bhabha, een belangwekkende theoreticus op het gebied van postcolonial studies. Hij benoemt daarmee de paradox dat van de buitenlander, de 'gekoloniseerde', wordt verwacht dat hij 'hetzelfde' wordt als de 'kolonisator', maar niet helemaal. Er moet namelijk wel een verschil blijven bestaan omdat anders de hiërarchie verdwijnt."

Je reflecteert in je werk op de verhouding tussen de seksen en op postkoloniale verhoudingen. Toch is jouw werk ook heel frivool en soms zelfs letterlijk opwindend.

Emmerich: "Sofie van Loo schreef in een tekst over mijn werk over een 'aanvoelend denkbeeld'. Dat vind ik mooi geformuleerd. Bij het adresseren van bepaalde onderwerpen, zoals feminisme, post-kolonialisme of seksualiteit, met name binnen de schilderkunst, blijft het een noodzaak dat je dat doet middels een 'aanvoelend denkbeeld'. Dus nooit dat het onderwezen of geïllustreerd wordt. Daarom ben ik meer geïnteresseerd in die grijze zone tussen politiek-correct en politiek-incorrect, in de mogelijkheid om door middel van schilderkunst de psychologische lading achter machtsverhoudingen te ontvouwen. Er moet een duister randje aan zitten. Een stiekeme liefde voor het burleske zit er ook in. Misschien dat het daardoor ook wat diffuser wordt, zodat je kan ontsnappen aan het rechtlijnige denken van 'dit is de overheerser' en 'dit is de onderdrukte'."

Het valt op dat veel vrouwelijke kunstenaars van nu op een zelfbewuste manier hun eigen seksualiteit onderzoeken en daarmee ook kritiek leveren op de mannelijke blik en de objectivering van het vrouwenlichaam. Hoe zie jij dat?

Emmerich: "Ik vind het absoluut een interessante, spannende tijd nu. Maar ik vraag mij af of dat idee van objectivering van de vrouw voorbehouden is aan mannen. Ik denk het eerlijk gezegd niet. Vrouwen kunnen dat net zo hard en net zo goed. We passen het ook toe op onszelf en elkaar. Als je kijkt naar vrouwelijke kunstenaars uit de popart, zoals Kiki Kogelnik en Evelyne Axell, met wie ik mij verwant voel, dan zie je dat zij die 'male gaze' ook al in hun werken incorporeren. Maar ik signaleer ook wel een nieuw maatschappelijk bewustzijn. Ik merk dat er een meer inclusieve blik ontstaat op het idee van erotiek en seksualiteit. Het is een exploratie die gaande is en die terugkomt in mijn werk. Het komt voort uit een oprechte nieuwsgierigheid en wens om tegenstellingen te doorbreken: man-vrouw, leeftijden, genres, klasse. Ik probeer iets te creëren dat door alles heenloopt, dat juist heel universeel is. Dat klinkt misschien idealistisch, maar ik wil uitdragen dat dat gevierd mag worden."

Hadassah Emmerich 'The Great Ephemeral Skin' tot 26 mei in De Garage Mechelen, Onder den Toren 12, Mechelen. Open do-zo van 13-18 u. www.cultuurcentrummechelen.be

Hadassah Emmerich op Art Brussels bij Whitehouse Gallery, booth D.39.

Book launch 'The Great Ephemeral Skin' op 27 april om 15 u op Art Brussels, book launch room.

Hadassah Emmerich, foto Jean-Pierre Stoop

Hadassah Emmerich, 'Bodyscape', 2019, olieverf op linnen, 600 x 200 cm © foto Hugard & Vanoverschelde

